

eltávolították, illetőleg azok az orosz csapatokkal elmentek, így a zsidóság elhelyezése s az új élet elindítása nagyobb nehézségekbe nem ütközik. A zsidóság érdekét szolgálja az, ha az itteni pozícióinak mielőbbi felszámolásával a vármegye területén lévő bizonytalan helyzetét likvidálja, s hatósági támogatással új életet kezd Galícia földjén.³⁴

Amikor a formalitásokkal végeztek, a KEOKH hozzálátott, hogy begyűjtse a jobbára lengyel születésű vagy származású, hontalan zsidókat. Ámde ezek között a hontalanok között szép számban voltak magyar zsidók is, akik a szükséges igazolások híján nem tudták magyar állampolgárságukat bizonyítani. Jó néhány magyar állampolgárságú zsidót egyszerűen csak azért tartóztattak le, mert szájka volt a helyi hatóság szemében. Így például a putnoki zsidókat, noha valamennyien magyar születésűek voltak, állítólag megpróbálták deportálni.³⁵

A Budapesten lefogott „idegen” zsidókat részben a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga vitték, részben a Magdolna, Páva és Szabolcs utcai gyűjtőhelyekre. Rendszerint éjjel fogták le őket, alig pár órával azután, hogy közölték velük a deportálási határozatot. Csak azokkal a nőekkel tettek kivételt, akik terhességük kilencedik hónapjában voltak, továbbá a súlyos betegekkel és a 70 évesnél idősebb férfiakkal, illetve nőekkel.

Kárpátalján jártak el a legnagyobb kíméletlenséggel, zsidó közösségek egész sorát úgy távolították el, hogy egyetlen ember nem maradt belőlük. A rendelkezés értelmében mindenki háromnapos élelmet vihetett magával, de ennek beszerzésére nem adtak módot, az emberek csak azt tudták hamarjában összeszedni, amit éppen odahaza találtak. Alig lakoltatták ki őket, a helyi keresztények feltörték és kifosztották az elhagyott lakásokat.³⁶

A lefogott zsidók nyugtalanságát azzal a KEOKH-mesével próbálták lecsillapítani, hogy közölték velük: Lengyelországba küldik őket, és ott megkapják azoknak a hitsorsosaiknak a házaikat, lakásaikat, akik a szovjet csapatokkal együtt arról a területről elmentek.³⁷

A három évvel későbbi általános magyarországi tömegdeportálás vette előre árnyékát. A hontalanokat marhavagonokba zsúfolták, s ezekben szállították a szovjet határnál fekvő Kőrösmezőre. A keserves utazás 24–48 órát vett igénybe.

A kőrösmezői gyűjtőhelyről a zsidókat naponta 200-tól 2000-ig terjedő csoportokban dobták át a határon. Augusztus 9-éig a Kőrösmezőn összegyűjtött 17 306 zsidóból 15 567-et már átszállítottak a tengelyhatalmak fennhatósága alá került Galíciába.³⁸ Augusztus 1-jéig a zsidókat a Dnyeszter folyón szállították át; ez a terület Kricsfalussy-Hrabár Endre csendőr alezredes vezényletével magyar közigazgatás alatt állt. Úgy választották ki a területet, hogy elejét vegyék a deportált zsidók esetleges